

Merkez Bankası ticari kredileri zorunlu karşılık kapsamına aldı, ayrıca karşılıklarda dövizden TL ye geçiş performansı getirdi

Mustafa Çolak

Vergi Danışmanı

Sirküler No: 287

Tarih: 25.04.2022

Kısa Cevap

Merkez Bankası, zorunlu karşılığı ilk kez **bilançoların varlık tarafına** da uygulamaya başlamıştır. Bankalar ile finansman şirketlerinin **Türk lirası cinsinden ticari nitelikteki nakdi kredileri** — duyuruda sayılan istisnalar dışında — zorunlu karşılığa tabi tutulmuştur: 1 Nisan 2022'den itibaren dörder haftalık dönemlerde kullandırılan ticari kredilerin **%10'u** oranında karşılık tesis edilir. Ayrıca yabancı para mevduat/katılım fonu karşılık oranları **gerçek kişi dönüşüm oranına** göre farklılaştırılmış; dönüşümü zayıf bankalara ilave karşılık getirilmiştir.

Ticari Kredilere Getirilen Zorunlu Karşılık

Merkez Bankasınca alınan karar ile bankalar ile finansman şirketlerinin Türk lirası cinsinden ticari nitelikteki nakdi kredileri zorunlu karşılığa tabi tutulmuştur. Bu çerçevede;

- 1 Nisan 2022 tarihinden itibaren dörder haftalık dönemlerde kullandırılan **ticari kredilerin %10'u oranında zorunlu karşılık** aynı sürelerde tesis edilecektir.
- 31 Mayıs 2022 tarihi itibarıyla 31 Aralık 2021 tarihine göre kredi büyüme oranı yüzde 20'nin üzerinde olan bankalar, 31 Mart 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihlerinde mevcut kredi bakiyeleri arasındaki farkın yüzde 20'si oranında zorunlu karşılığı 6 ay boyunca tesis edeceklerdir.

Kapsam Dışı Bırakılan Krediler

Duyuruya göre aşağıdaki kredi türleri zorunlu karşılık kapsamı dışındadır:

- KOBİ tanımına giren işletmelere kullandırılan krediler

- Esnaf kredileri
- İhracat ve yatırım kredileri
- Tarımsal krediler
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ekindeki (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kurum ve kuruluşlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerine kullandırılan krediler
- Kurumsal kredi kartları
- Mali kuruluşlara kullandırılan krediler

Dövizden TL'ye Geçiş Performansı

Kararda diğer dikkat çeken nokta, yabancı paradan TL kur korumalı mevduat hesabına geçişte bankaların performanslarının da karşılık tesisinde dikkate alınacak olmasıdır. Şöyle ki, yabancı para mevduat/katılım fonu zorunlu karşılık oranlarının gerçek kişi dönüşüm oranına göre farklılaştırılarak dönüşüm oranı;

- Yüzde 5'in altında kalan bankalara ilave 500 baz puan
- Yüzde 5 ile yüzde 10 arasında olan bankalara ilave 300 baz puan

zorunlu karşılık uygulanmasına karar verilmiştir. Bu uygulama, tesisi 10 Haziran 2022 tarihinde başlayacak olan 27 Mayıs 2022 tarihli hesaplama döneminden itibaren geçerli olacaktır.

Finansman Şirketlerine İlişkin Değişiklik

Finansman şirketlerinin yüzde sıfır olan zorunlu karşılık oranları bankalar ile aynı seviyeye getirilmiş, yurt içi bankalara olan yükümlülükleri zorunlu karşılık kapsamına alınmıştır. Bu değişiklik, tesisi 13 Mayıs 2022 tarihinde başlayacak olan 29 Nisan 2022 tarihli hesaplama döneminden itibaren geçerlidir.

Sık Sorulan Sorular

KOBİ kredileri de karşılığa tabi mi?

Hayır. KOBİ tanımına giren işletmelere kullandırılan krediler, esnaf kredileri, ihracat ve yatırım kredileri, tarımsal krediler, kurumsal kredi kartları, mali kuruluşlara kullandırılan krediler ve 5018 sayılı Kanun ekindeki cetvellerde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarına kullandırılan krediler kapsam dışıdır.

Zorunlu karşılık neden varlık tarafına uygulanıyor?

Zorunlu karşılıklar bugüne kadar bilançoların yükümlülük tarafına uygulanıyordu. Duyuruya göre düzenleme, makro ihtiyati politika setini güçlendirmek amacıyla karşılıkları bilançoların varlık tarafına da yaygınlaştırmaktadır. Yetki, 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu’nun 4’üncü maddesine dayanır.

%10 karşılık hangi dönemler için hesaplanıyor?

1 Nisan 2022’den itibaren dörder haftalık dönemlerde kullandırılan ticari krediler üzerinden; karşılık aynı sürelerde tesis edilir.

Kredi büyümesi yüzde 20’yi aşan bankaya ne oluyor?

31 Mayıs 2022 itibarıyla 31 Aralık 2021’e göre kredi büyümesi yüzde 20’nin üzerinde olan banka, 31 Mart 2022 ile 31 Aralık 2021 kredi bakiyeleri arasındaki farkın yüzde 20’si oranında karşılığı 6 ay boyunca tesis eder.

Dönüşüm oranı yüzde 10’un üzerinde olan banka ilave karşılık öder mi?

Duyuruda ilave karşılık yalnızca dönüşüm oranı yüzde 5’in altında (500 baz puan) ve yüzde 5 ile yüzde 10 arasında (300 baz puan) olan bankalar için öngörülmüştür.

Resmî Kaynaklar

- TCMB — Zorunlu Karşılıklara İlişkin Basın Duyurusu, Sayı: 2022-24 (23 Nisan 2022)
- 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (4’üncü madde — temel görev ve yetkiler; 40’ıncı madde — zorunlu karşılıklar)
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (ekindeki (I)-(IV) sayılı cetveller)

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/merkez-bankasi-ticari-kredileri-zorunlu-karsilik-kapsamina-aldi-ayrica-karsiliklarda-dovizden-tl-ye-gecis-performansi-getirdi/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 08:58 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net